— Ὥστε ἔτσι νομίζετε ; Δὲν εἶμαι ὁ κ. Ντελάντ ;

— Ναί, δὲν εἶστε, γιατί τὸν κ. Ντελάντ εἶχα τὴν ἀτυχία νὰ τὸν γνωρίσω. Αὐτὸς εἶνε μελαχροινός, σεῖς εἶσθε ξανθός, αὐτὸς ἔχει μουστάκια κ' ἐσεῖς εἶστε ξυρισμένος. Τέλος αὐτὸς εἶν' ἕνα γουρ....., ἐνῶ σεῖς φαίνεστε εὐγενὴς κύριος...

Ἐκείνη τὴ στιγμή, ἀκούγοντας τὴ συζήτησι, μτῆκε καὶ ἡ κ. Χαρντυὲν στὸ σαλόνι καὶ ἐπεβεβαίωσε τὰ λεγόμενα τοῦ συζύγου της.

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Ντελάντ ἐπέμενε πὼς εἶνε ὁ... Ντελάντ, στὸ τέλος οἱ δύο σύζυγοι ἐνόμισαν πὼς ἔχουν νὰ κάμουν μὲ τρελλό.

Ὁλόκληρη αὐτὴ τὴ σκηνὴ τὴν εἶχε παρακολουθήσει, χωρὶς νὰ μιλάη, καὶ κάποιο ἄλλο πρόσωπο: ἦταν ἡ δίς Λουκίλλη Κλάρενς, ἀδελφὴ τῆς κ. Χαρντυνέν, γοητευτικὴ κόρη, δεκαοχτὼ χρόνων.

— Φευγᾶτε σεῖς, εἶπε μὲ χαμηλὴ φωνὴ ἡ νέα στοὺς δύο συζύγους, ποὺ τὰ εἶχαν χάσει, καὶ ἀφῆστε με ἐμένα νὰ τὰ κανονίσω.

Ὅταν ἡ Λουκίλλη ἔμεινε μόνη μὲ τὸ μυθιστοριογράφο, τοῦ εἶπε ἀδίστακτα :

— Κύριε Ντελάντ !

Αὐτὸς τὴν ἐκύτταξε ξαφνιασμένος ποὺ τὸν καλοῦσε μὲ τὄνομά του καὶ τῆς εἶπε:

— Ὥστε σεῖς μ' ἀναγνωρίζετε ;

— Σέρω, τοῦ ἀπάντησε αὐτή, τὸ μυθιστοριογράφο Πέτρο Ντελάντ, τοῦ ὁποίου διάβασα τὸ τελευταῖο ἔργο: «Τὸ μυθιστόρημα μιᾶς νέας». Ἐσκόπευα μάλιστα νὰ τοῦ γράψω, γιατί μ' ἔκανε νὰ χύσω πολλὰ δάκρυα. Ὤ ! πόσο μὲ συνεκίνησε...

Καὶ ἡ συζήτησις αὐτὴ ἐξακολούθησε, παίρνοντας σιγὰ-σιγὰ τὸν τόνο ἐκμυστηρεύσεως. Ξαφνιασμένος, εὐχαριστημένος ποὺ εὕρισε σ' αὐτὴ τὴν ὡραία κόρη τόση λεπτότητα γούστων καὶ ἀντίληψη, ὁ μυθιστοριογράφος νόμισε πὼς εἶχε μπροστά του τὴν ἡρωΐδα τοῦ ἔργου του καὶ δὲν ἀντελήφθη πότε πέρασε ἡ ὥρα. Γι' αὐτὸ ἡ συνομιλήτριά του φρόντισε νὰ τὸν εἰδοποιήση σχετικῶς.

— Καὶ τώρα, δεσποινίς, τῆς εἶπε, θὰ μοῦ πῆτε τὴ λύσι τοῦ αἰνίγματος ποὺ μ' ἔφερε ἐδῶ, πρᾶγμα, γιὰ τὸ ὁποῖο δὲν μετανοῶ, γιατὶ εἶχα τὴν εὐτυχία νὰ σᾶς γνωρίσω ;...

— Ὤ ! κύριε... Οὔτε κ' ἐγὼ δὲν τὴν ξέρω, ἂν καὶ βεβαιώθηκα ὅτι εἶστε πραγματικὰ ὁ Πέτρος Ντελάντ... Θὰ φροντίσω ὅμως νὰ τὴ μάθω... Ἐλᾶτε πάλι αὔριο....

Καὶ ὁ μυθιστοριογράφος ξαναπῆγε τὴν ἑπομένη, καὶ τὴ μεθεπομένη καί....

***

Ἕνας μῆνας εἶχε περάσει ὅταν ὁ Πέτρος Ντελάντ ἔλαβε τὸ ἀκόλουθο γράμμα ἀπὸ τὸ φίλο του ζωγράφο Μάξιμο Ρισάρ :

«Ἀγαπητέ μου φίλε, θὰ σοῦ κάνω σήμερα μιὰ ἐξομολόγηση τὴν ὁποία ἀνέβαλα ἀπὸ ἡμέρα σὲ ἡμέρα, γιατὶ αἰσθανόμουνα τόν ἐντό μου πολὺ ἔνοχο ἐνώπιόν σου. Μάθε λοιτὸν ὅτι πρὸ μηνός, μιὰ μέρα, ἤρθα στὴν ἐπαυλὶ σου γιὰ νὰ σὲ προσκαλέσω στὸ γεῦμα τῆς φίλης μου κ. Μαρνιέ. ἡ ὁποία ἤθελε ἀπαραιτήτως ἕναν ἀκόμη συνδαιτημόνα, ἐπειδὴ εἴμαστε δεκατρεῖς στὸ τραπέζι της. Μὰ ἐπειδὴ δὲ σὲ βρῆκα ἐκεῖ, μιὰ τρελλὴ ἰδέα μοῦ πέρασε ἀπὸ τὸ μυαλό. Ἐπῆρα στὴ θέση σου ἕνα τυχαῖο διαβάτη ποὺ βρῆκα στὸ δρόμο μου καὶ τὸν παρουσίασα μὲ τ' ὄνομά σου. Στὴν ἀρχὴ αὐτὸς ἔπαιξε καλὰ τὸ ρόλο σου. Τὸ μόνο ποὺ ἔκανε, ἦταν ὅτι ἔδωσε διάφορες ὑποσχέσεις σὲ μερικοὺς προσκαλεσμένους. Μά, μετὰ τὸ φαγητό, τὰ ἔκανε θάλασσα. Φταίει τὸ κρασὶ ποὺ ἤπιε ;... Φταίει ἡ μεσημεριάτικη ζέστη ;... Δὲν ξέρω... Ἄρχισε νὰ ἐρωτοτροπῆ μὲ κάποια κυρία Χαρντυνέν... Ἐκείνη, ὅταν τὸ πρᾶγμα παράγινε, τὸ εἶπε τοῦ συζύγου της, ὁ ὁποῖος, βγάζοντας ἀμέσως τὴν κάρτα του, τὴν ἔδωσε στὸν ἀντικαταστάτη σου, λέγοντάς του ὅτι τὴν ἄλλη μέρα θὰ τοῦ ἔστελνε καὶ τοὺς μάρτυράς του... Ἔτσι τὰ πράγματα μπλέξανε... Μὰ τὶ μποροῦσα πειὰ νὰ κάνω ἐγώ ;... Νὰ σὲ εἰδοποιήσω; Μοῦ φάνηκε πὼς ἦταν προτιμότερο νὰ τ' ἀφήσω νὰ ξεμπλέξουν μόνα τους... Συγχώρησέ με λοιπὸν ποὺ σ' ἀνακάτεψα τόσο ἠλίθια σ' αὐτὴ τὴν ὑπόθεση... κτλ. κτλ »

Ὁ ζωγράφος δὲν περίμενε καὶ πολὺ τὴν ἀπάντησι τοῦ φίλου του. Ἦταν σύντομη καὶ ἔγραφε τὰ ἑξῆς :

«Ἔγινες ἀφορμὴ τῆς μεγάλης εὐτυχίας τῆς ζωῆς μου, γιατὶ χάρις στὴν ἱστορία ποὺ δημιούργησες, γνώρισα τὴν ἀδελφὴ τῆς κ. Χαρντυνέν, τὴ δίδα Λουκίλλη, ἡ ὁποία, σὲ δεκαπέντε ἡμέρες γίνεται γυναῖκα μου. Σοῦ δίνω λοιπὸν εὐχαριστῶ τὴ συγγνώμη μου. Ἐπειδὴ ὅμως μοῦ ὀφεῖλεις μιὰ ἐπανόρθωση ἀπαιτῶ νὰ γίνης ἐσὺ ὁ κουμπάρος μας...»

FREDERIC BERTHOLD

ΠΩΣ ΠΕΘΑΙΝΟΥΝ ΟΙ ΣΟΦΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΚΑΙΟΙ

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΣΤΙΓΜΕΣ ΤΟΥ ΦΡ. ΣΟΥΛΙΕ

Ἀτάραχα καὶ ἥρεμα πρὸς τὴν αἰωνιότητα. Τὰ τελευταῖα του λόγια στοὺς φίλους του. Στὴ μέση τῶν ἀγαπημένων του. Τὰ λόγια του στὸ γυιὸ τοῦ Βερύ. Τὸ δαχτυλίδι τῆς κ. Βερύ. Ὁ ἀποχαιρετισμὸς πρὸς τὸν πατέρα του. Ἡ ἀρχὴ τοῦ τέλους. Ὁ θάνατος. Τὰ ἔργα τοῦ Σουλιέ. κλπ.

Μόλις προσεβλήθη ὁ Φρειδερίκος Σουλιέ, ὁ γνωστὸς Γάλλος μυθιστοριογράφος, ἀπὸ τὴν ἀρρώστεια ποὺ θὰ τὸν ἔφερνε στὸν τάφο, κατάλαβε ἀμέσως πὼς εἶχε χαθῆ γι' αὐτὸν κάθε ἐλπίδα ζωῆς.

Κατὰ τὴ νύχτα τῆς 22ας πρὸς τὴν 23ην Σεπτεμβρίου 1847 ὁ ἄρρωστος συγγραφεὺς αἰσθάνθηκε τὸν ἑαυτό του χειρότερα καὶ ζήτησε ἀμέσως τὸ γιατρό.

— Γιατρέ μου, τοῦ εἶπε μόλις τὸν εἶδε, δὲν πρέπει νὰ μοῦ κρύψετε τίποτε. Πέστε μου τὴν ἀλήθεια, ἔφτασε ὁ θάνατος ;

Κάποιος ἐκ τῶν παριστωμένων, θέλοντας νὰ ἐμποδίση τὸ γιατρὸ ν' ἀπαντήση, πλησίασε γρήγορα - γρήγορα τὸν ἀσθενῆ, τὸν ἔπασε ἀπ' τὸ σφυγμὸ καὶ τὸν ρώτησε ἂν κρυώνη.

— Δὲν κρυώνω, ἀπάντησε ἀτάραχα ὁ Σουλιέ, ἀλλὰ πεθαίνω !

Κ' ἔπειτα ἀπὸ λίγα δευτερόλεπτα ἐπρόσθεσε :

— Νὰ ἡ ἀρχὴ τοῦ τέλους !

Ἡ φωνή του, ὅταν ἔλεγε τὰ λόγια αὐτά, δὲν ἔτρεμε καθόλου. Καὶ ὅταν ἄρχισε σὲ λίγο ἡ ἐπιθανάτιος ἀγωνία τὴν ὑπέμεινε μὲ θαυμαστὴ ψυχραιμία.

— Ἀφῆστε πειὰ τὰ φάρμακα, ἔλεγε. Δὲν θέλω νὰ πιῶ τίποτε. Πάρτε αὐτὸ τὸ μπουκάλι ἀπ' τὰ πόδια μου γιατὶ μ' ἐνοχλεῖ. Μὴ μὲ βασανίζετε περισσότερο, ἀφῆστε με ἥσυχον. Μὴ ζητᾶτε νὰ μοῦ ἀποσπάσετε τὴν προσοχὴ ἀπὸ τὴν ἰδέα τοῦ θανάτου, στὴν ὁποία θέλω νὰ ἀφοσιωθῶ μὲ ὅλη μου τὴν ψυχή.

Κατόπιν ἐζήτησε νὰ πᾶνε κοντά του ὅλοι ὅσοι τὸν περιποιήθηκαν κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀσθενείας του.

Ὅταν ἐκεῖνοι περιεκύκλωσαν μὲ συγκίνησι τὸ κρεββάτι, τοὺς εἶπε μὲ τὴν ἴδια πάντα ἀταραξία:

— Μὴ φεύγετε ἀπὸ κοντά μου, σταθῆτε ὅλοι γύρω μου, θέλω νὰ σᾶς ἰδῶ γιὰ τελευταία φορά.... Ἄχ, πόσο ἀργεῖ νἄρθῆ ὁ θάνατος !...

Ἡ στιγμὴ αὐτὴ ἦταν ἐπίσημη κι' ἡ καρδιὲς ὅλων σφίγγονταν μπρὸς στὸ φοβερὸ μυστήριο τοῦ θανάτου. Κανένας ἀπὸ τοὺς παριστωμένους δὲν μποροῦσε νὰ κρατήση τὰ δάκρυά του.

— Σᾶς βλέπω, φίλοι μου, σᾶς διακρίνω ἀκόμα. ἔλεγε ὁ Σουλιέ, μὲ γλυκειὰ σβησμένη φωνή.

Τὴν ἴδια στιγμή, γυρίζοντας πρὸς τὸν κ. Βερύ, ὁ ὁποῖος στεκόταν ἀπ' τ' ἀριστερό του πλευρὸ καὶ τοῦ χάϊδευε τὸ χέρι, τοῦ εἶπε :

— Αὐτὸ τὸ χέρι, φίλε μου, εἶνε παγωμένο καὶ δὲν αἰσθάνεται τὰ φιλικά σου χάδια. Ἂν θέλης χέρι, ποὺ νὰ ἀνταποκρίνεται στὴ θλίψη σου, πάσε μου τὸ ἄλλο, ποὺ εἶνε ἀκόμα ζεστό.

Ὅταν ἐπλησίασαν ἡ τελευταῖες στιγμές του, μιὰ ἀτερίγραπτη γαλήνη χύθηκε στὸ πρόσωπό του. Τότε ἡ κυρία Βερὺ ζήτησε νὰ τοῦ βάλη στὸ δάχτυλο ἕνα δαχτυλίδι, λέγοντάς του πὼς θὰ τοῦ τὸ ἔπαιρνε ἀργότερα.

— Ἀργότερα ! εἶπε ὁ Σουλιέ. Ἄ, ὄχι, κυρία μου... Δὲν παίρνουν ποτὲ ἀπὸ πτῶμα τίποτε, αὐτὸ θεωρεῖται ἱεροσυλία...

Ὁ Βερύ, βλέποντας στὸ πρόσωπο τοῦ Σουλιὲ ζωγραφισμένη τόση ἀποφασιστικότητα μπρὸς στὸ θάνατο, πῆρε τὸ γυιό του ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸν ἔφερε κοντὰ στὸν ἑτοιμοθάνατο.

— Παιδί μου, τοῦ εἶπε ὁ Σουλιέ, ὁ ὁποῖος διατηροῦσε ἀκόμα ἀκεραία τὴν πνευματική του διαύγεια, αὐτὴ τὴ στιγμὴ βλέπεις ἕνα ἀπὸ τὰ σοβαρώτερα θεάματα τῆς ζωῆς. Νὰ ἀγαπᾶς τοὺς γονεῖς σου καὶ νὰ εἶσαι καλὸς μὲ ὅλους. Ὅταν δὲν θἄχης κάμει κακὸ κανενός, θὰ πεθάνης ἥσυχα ὅπως ἐγώ... Κύτταξέ με !

Ἔπειτα παρακάλεσε τὸν Βερὺ νὰ παρηγορήση τὸν πατέρα του, ποὺ τόσο πολὺ τὸν ἀγαποῦσε καὶ ποὺ δὲν εἶχε μπορέσει νὰ τὸν φιλήση γιὰ τελευταία φορά.

Στὸ διάστημα ποὺ ἐπακολούθησε μέχρι τοῦ θανάτου του, ὁ Σουλιὲ μονολογοῦσε κι' ὁλοένα τέντωνε τ' αὐτί του σὰν νἄθελε νὰ συλλάβη κάποιους ὑπερκόσμους ἤχους.

Σὲ λίγο τὰ μάτια τοῦ συγγραφέως ἔκλεισαν, τὸ κεφάλι του ἔγειρε ἥσυχα στὸ πλάϊ καὶ δυὸ δάκρυα κύλησαν ἀπ' τὰ μάτια του.

Ὁ Φρειδερίκος Σουλιὲ δὲν ὑπῆρχε πειά....

ΣΗΜ. «Μπουκέτου» Στὸ ἑλληνικὸ ἔχουν μεταφραστεῖ τοῦ Σουλιὲ «Τ' ἀπομνημονεύματα Διαβόλου», «Ὁ Ἐρωτευμένος Λέων» κ. ἄ. μυθιστορήματα.